

4 juni 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats]
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.A. Viellevoeye-Geers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven kapelaan in de Parochie [naam] te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 14 oktober 2011. Op 4 januari 2012 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht.

Op 9 maart 2012 zijn namens klager nadere stukken ingediend, met name de verklaring van de behandelend neuropsycholoog [naam].

Op 15 maart 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. N.A. Viellevoeye-Geers.

Namens het Bisdom Utrecht is verschenen [naam].

Op 28 april 2012 is de behandeling van de zaak voor zes weken aangehouden teneinde de advocaat van klager in de gelegenheid te stellen nader steunbewijs te vergaren en de wederpartij in de gelegenheid te stellen daarop eventueel te reageren.

2. De klacht

2.1. Klager stelt dat hij in de periode 1967-1968 door aangeklaagde, kapelaan te [plaats], seksueel is misbruikt in het Parochiehuis van de Parochie [naam] te [plaats].

Klager was twaalf jaar toen hij, na eenmaal te hebben gedoubleerd, in de vijfde klas van de lagere school zat. In deze klas zaten zowel jongens als meisjes. Eenmaal wilde een meisje uit de klas, genaamd [naam], met klager zoenen in het bos. Dat is ook gebeurd, maar daar bleef het verder bij. Enige tijd later, tegen de zomervakantie, moest klager zich, op verzoek van het

hoofd van de school, direct melden bij aangeklaagde in het Parochiehuis. Klager werd door aangeklaagde mee naar boven geleid, alwaar hij in een kamer kwam, waarvan de deur meteen op slot werd gedraaid en de gordijnen dicht werden gedaan door aangeklaagde. Klager voelde zich bijzonder ongemakkelijk. Aangeklaagde zei dat hij wist wat er tussen klager en [naam] was voorgevallen, dat zijn ouders dat niet zo leuk zouden vinden en dat aangeklaagde wilde dat klager hetzelfde met hem deed. Toen klager zei dat hij niets met [naam] had gedaan, geloofde aangeklaagde hem niet. Onder druk van aangeklaagde moest klager vervolgens zijn broek naar beneden doen. Aangeklaagde streelde vervolgens de penis van klager, die op dat moment voor het eerst van zijn leven een erectie kreeg. Klager vond dit afschuwelijk en vond dat zijn eigen lichaam hem verraadde. Daarna nam aangeklaagde, terwijl hij voor klager op een stoel ging zitten, de penis van klager in zijn mond en bevredigde zichzelf tot er een zaadlozing kwam. Aangeklaagde waste daarna zijn handen, deed de twee biechtlinten weer over zijn hoofd en beval klager om tien weesgegroetjes te bidden thuis en morgen weer terug te komen. Het gebeuren bedroeg ongeveer een uur. Vervolgens moest klager gedurende drie maanden tweemaal per week naar aangeklaagde, waarbij telkens op verschillende manieren seksuele handelingen werden verricht. Er heeft geen anaal verkeer plaatsgehad en klager heeft aangeklaagde niet kunnen kussen door klagers afwerende houding. Klager kon thuis niet over het gebeuren praten wegens een enorme schaamte. Aangeklaagde had altijd een enorme groep misdienaartjes om zich heen. Aangeklaagde kwam met deze groep vaak een patatje eten in de zaak van de ouders van klager. Klager zag in elk boordje nadien een schuldige.

2.2 De gevolgen van het seksueel misbruik in het leven van klager zijn groot. Aanvankelijk gingen zijn leerprestaties sterk achteruit en doordat hij geen uiting kon geven aan zijn verdriet, woede en onmacht ging hij zich ook onmogelijk gedragen in de klas. Het hoofd van de school heeft hem de lessen rekenen en taal ontzegd. Klager moest dan de vuilnisbakken legen.

Daarna ondervond klager ernstige concentratiestoornissen, waardoor hij niet in staat was om een door hem gewilde opleiding tot tandarts te volgen. Klager heeft uiteindelijk een baan op Mbo-niveau gekregen. Gedurende zijn hele leven heeft klager last van nachtmerries en flashbacks die terugvoeren naar genoemde gebeurtenissen. Door ernstige concentratiestoornissen kon klager zijn werk bij de Verkeerspolitie niet volhouden en ontvangt klager nu een WIA-uitkering. Door de driftbuien van klager is zijn eerste huwelijk mislukt en heeft klager al tien jaar geen contact meer met zijn oudste dochter.

Ter zitting heeft klager verklaard dat hij nog altijd met afschuw naar het Parochiehuis kijkt. Klager was onlangs in de mogelijkheid om een appartement te huren in [plaats], waarbij het mooiste gelegen appartement uitkeek op de Kerk, welk uitzicht klager nu na al die jaren nog niet zou kunnen verdragen.

2.3 Klager heeft zich in 2009 onder psychologische behandeling gesteld, welke behandeling nog niet is afgerond. Klager heeft een verklaring van zijn behandelend psycholoog overgelegd, waaruit blijkt dat er, naar de mening van de behandelaar, sprake is van een causaal verband tussen het seksueel misbruik en de huidige klachten van klager.

Ter zitting heeft klager een brief van coach/counsellor [naam] van 29 september 2011 overgelegd. Zij heeft verklaard dat zij klager begin 2009 voor het eerst zag met zowel lichamelijke als fysieke klachten. Klager heeft tegenover haar bekend wat er was overkomen in zijn vroege jeugd: seksueel en machtsmisbruik door aangeklaagde. De coach heeft getracht met EFT techniek de beelden uit het hoofd van klager te elimineren, maar de emotionele schade bleek dermate groot dat counseling niet voldoende was.

2.4 Klager zoekt erkenning van hetgeen hem is overkomen en hij wil dat hiervoor verontschuldigungen worden aangeboden. Voorts wil klager compensatie van de nader vast te stellen geleden en nog te lijden schade.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [Naam] heeft in zijn reactie gesteld dat hij emeritus-pastoor [naam] -kapelaan in de jaren 1964-1970 in dezelfde parochie als aangeklaagde- om nadere informatie heeft verzocht. Deze heeft verklaard dat hij aangeklaagde goed heeft gekend, maar dat hij nooit, direct of indirect, heeft vernomen dat aangeklaagde zich als kapelaan of nadien als pastoor schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik. [Naam] begrijpt dat de gebeurtenissen met klager een diepe indruk op hem hebben gemaakt. Hij stelt voorts dat voor het helingsproces schuldkenning door de dader en het vragen om vergeving aan het slachtoffer bijna absolute voorwaarden lijken te zijn. Het moge klager duidelijk zijn dat deze weg, nu aangeklaagde is overleden, niet langer begaanbaar is, aldus [naam]. In het algemeen acht [naam] iedere vorm van seksueel misbruik verwerpelijk. Ter zitting heeft [naam] verklaard dat hij het verhaal van klager geloofwaardig vindt.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3 Er zijn ruim veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden, zoals de ontuchtige handelingen in het kamertje in het parochiehuis met de deur op slot. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

4.4 Het is een elementair beginsel in het strafrecht dat iemand niet wordt veroordeeld op grond van één enkele verklaring. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie uitgangspunt dat zij niet uitsluitend kan afgaan op alleen de verklaring van klager. De Klachtencommissie heeft kennis genomen van de bij het klaagschrift gevoegde verklaring van de behandelend psycholoog van klager, alsmede de ter zitting overgelegde verklaring van de coach/ counsellor van klager. Nu deze verklaringen beide van recente datum zijn, heeft de Klachtencommissie de advocaat van klager verzocht nader steunbewijs te vergaren waaruit met name blijkt dat klager ook reeds vóór de grote media-aandacht voor dit onderwerp aan mensen heeft verteld dat hij seksueel misbruikt is.

4.5 Op 1 mei 2012 zijn ter griffie van de Klachtencommissie zestien aanvullende producties binnengekomen die kunnen dienen als steunbewijs. De Klachtencommissie acht de volgende verklaringen met name ook in hun onderlinge samenhang relevant:

- een brief van het RIAGG [naam] d.d. 26 mei 1989, gericht aan de huisarts van klager, waarin bij de reden van aanmelding is vermeld: “seksueel misbruikt”;
- een uitdraai van de zogenaamde groene kaart, waaruit blijkt dat reeds in januari 1996 geregistreerd is dat er sprake is van een posttraumatische stressstoornis en seksueel misbruik;
- een verklaring van [naam] d.d. 20 maart 2012, waarin deze bevestigt dat hij als leidinggevende van klager in de functie van inspecteur van politie in de jaren 2004 en 2005 vele gesprekken met klager heeft gevoerd, waarin klager heeft aangegeven dat hij in het verleden is misbruikt door een kapelaan uit [plaats];
- verklaringen van familieleden, die sinds het eerste huwelijk van klager in 1983 op de hoogte zijn van het seksueel misbruik en van weer andere familieleden die bevestigen dat klager zeer emotioneel reageerde tijdens een overlijdensdienst in de kerk van een oom van hen;
- de publicatie van het krantenbericht in de streekkrant [naam], waarin klager zijn verhaal heeft verteld, d.d.[datum], alsmede de reactie van het Parochiebestuur.

Op 29 mei 2012 heeft [naam] de Klachtencommissie desgevraagd bericht geen inhoudelijke reactie op de aanvullende producties te geven.

Naar het oordeel van de Klachtencommissie is er voldoende ondersteunend bewijs dat het seksueel misbruik van klager door aangeklaagde daadwerkelijk heeft plaatsgehad. De Klachtencommissie zal de klacht van klager dan ook gegrond verklaren.

4.6 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas twaalf jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een gezagsdrager.

4.7 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.8 Voor het verzoek om financiële vergoedingen kan klager zich wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van Utrecht de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 4 juni 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. A.M. van Beelen en zr. J.G.M. Verwijs, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Bisschop van Utrecht en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Bisschop binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de Bisschop daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.